

การมีส่วนร่วมภาคประชาสังคมในการป้องกันโรคโควิด-2019 ในตำบลหลวงเหนือ อำเภอองาว จังหวัดลำปาง

The Participation of Civil Society in Covid-2019 Prevention in Luang Nuea
Subdistrict, Ngao District, Lampang Province

พระธรรมาภรณ์ กิตติธรรม (จินดา) Phra Tanavarad kidkivaramati (Jinda)

สหทัย วิเศษ Sahathaya Wises

พระครูโสภณปริยัติสุธี Phrakhrusophonprariyatsuthee

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา,

Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Phayao Campus

6410204002@mcu.ac.th

Haripunchai Review 29/07/2024

Haripunchai Review 25/06/2024

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1)ศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคมในการป้องกันโรคโควิด 19 (Covid-19) ใน ตำบลหลวงเหนือ อำเภอองาว จังหวัดลำปาง 2)เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคมในช่วยเหลือและป้องกันโรค-2019ใน ตำบลหลวงเหนือ อำเภอองาว จังหวัดลำปาง จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล 3) เสนอแนวทางการมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคมในการป้องกันโรคโควิด-2019 ใน ตำบลหลวงเหนือ อำเภอองาว จังหวัดลำปาง ตามหลักอริยสัจ 4 รูปแบบการวิจัย เป็นการวิจัยผสมวิธี ได้แก่ การวิจัยเชิงปริมาณ โดยการตอบแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์เชิงลึก สำหรับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวนทั้งสิ้น 10 รูป/คน และการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการตอบแบบสอบถาม ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ประชาชนในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลหลวงเหนือ 6 หมู่บ้าน โดยการสุ่มตัวอย่างประชากร คัดสูตรของ Taro Yamane จำนวนประชากรทั้งสิ้น 354 คน สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและ Paired-Sample T Test

ผลการวิจัยพบว่า

1) ระดับการมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคมในการป้องกันโรคโควิด 19 (Covid-19) ในตำบลหลวงเหนือ อำเภอองาว จังหวัดลำปาง โดยภาพรวมทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับมาก

2) ผลการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคมในการป้องกันโรคโควิด - 2019 ใน ตำบลหลวงเหนือ อำเภอองาว จังหวัดลำปาง พบว่า เพศ การพบเชื้อโควิด อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ ที่ต่างกัน มีส่วนร่วมของภาคประชาสังคมในการป้องกันโรคโควิด 19 ไม่แตกต่างกันจึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ทั้ง 4 ปัจจัย

3) แนวทางการส่งเสริมมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคมในการป้องกันโรคโควิด-2019 ใน ตำบลหลวงเหนือ อำเภอองาว จังหวัดลำปาง ได้แก่หลักอริยสัจ 4 ประกอบไปด้วย 1) ทุกข์ การที่ประชาชน หน่วยงานต่าง เข้ามาสืบหาข้อมูลเกี่ยวกับโรคโควิด-2019 ที่กำลังระบาดภายในพื้นที่ของตนเอง ในการหาปัญหาของโรคโควิด-2019 โดยการประชุมเพื่อปรึกษาหารือ ปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างเต็มที่ 2) สมุทัย การที่ประชาชน หน่วยงานต่าง เข้ามาสืบหาสาเหตุหรือต้นตอเกี่ยวกับโรคโควิด-2019 ที่กำลังระบาดภายในพื้นที่ของตนเอง โดยการนำของสาธารณะสุขประจำอำเภอ และหน่วยงานเทศบาลเป็นหลัก 3) นิโรธ โดยการจัดการประชุมสืบหาวิธีการแก้ไขปัญหา ในการแก้ไขและป้องกันการแพร่ระบาดที่เกิดขึ้นอย่างเต็มที่ ตลอดถึงการลงพื้นที่ต่าง ๆ 4) มรรค คือ การที่ประชาชน หน่วยงานต่าง นำวิธีการแก้ไขปัญหามาปรับใช้ในพื้นที่ต่าง ๆ ตามสถานการณ์นั้น ๆ นำมาประเมินผลและปรับแก้ไขตามข้อผิดพลาด เพื่อปิดช่องโหว่ไม่ให้มีข้อผิดพลาดอีก และยังสามารถนำมาเป็นบทเรียนในครั้งต่อไปเพื่อประโยชน์ของพื้นที่ของตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ : การมีส่วนร่วม , ภาคประชาสังคม , โรคโควิด-2019 , อริยสัจ 4.

Abstract

The study consisted of the following objectives: 1) to investigate the participation level of civil society in Covid-19 prevention in Luang Nuea Subdistrict, Ngao District, Lampang Province; 2) to compare the participation level of civil society in Covid-19 prevention in Luang Nuea Subdistrict, Ngao District, Lampang Province classified by personal factors; and 3) To present guidelines for the participation of civil society in the prevention of COVID-19 in Luang Nuea Sub-district, Ngao District, Lampang Province, according to Ariyasacca 4. It is a combined method of research, i.e.,

quantitative research. by answering the in-depth interview questionnaire. For a group of key informants, a total of 10 person and qualitative research were required. By answering the population questionnaire used in the research. Including people in the municipal area of Luang Nuea Subdistrict 6 villages by random population using the formula of Taro Yamane, the total population was 354 people. Statistics used for data analysis were percentage, mean, standard deviation, and Paired-Sample T Test.

From the study, the following results are found:

1) The participation level of civil society in Covid-19 prevention in Luang Nuea Subdistrict, Ngao District, Lampang Province in all 4 aspects is overall at a high level ($\bar{x} = 4.41$).

2) From comparing the participation level of civil society in Covid-19 prevention in Luang Nuea Subdistrict, Ngao District, Lampang Province classified by personal factors, it is found that there is no difference in the participation of civil society among people with different Covid-10 infection, ages, educational levels, and occupations; therefore, the null hypothesis of 4 factors was rejected.

3) Guidelines for promoting participation of civil society in COVID-19 prevention in Luang Nuea Sub-district, Ngao District, Lampang Province, namely Ariyasacca 4 , consisting of 1. Dukkha: Suffering that people from various agencies come to find out about the COVID-19 disease that is spreading in their own area. To solve the problem of COVID-19 by meeting to discuss the problem fully 2. Samudaya: the fact that various agencies come in to investigate the cause or origin of the COVID-19 disease that is spreading within their own area, mainly led by the district public health and municipal agencies 3. Nirodha: by organizing a meeting to fully investigate the problem of solving and preventing the spread of the epidemic, as well as visiting various areas. 4. Magga: The path is that the people of various agencies apply solutions to problems in different areas. according to that situation to be evaluated and corrected according to the errors

In order to close the loophole, there will be no more mistakes, which can also be used as a lesson next time. for the benefit of self-space efficiency.

Keywords : Participation , Civil society , Covid-19 , Four Noble Truths.

บทนำ

จากสถานการณ์ที่สาธารณะประชาชนจีนเริ่มมีข่าวการแพร่ระบาดจากการติดเชื้อและเสียชีวิตของผู้ป่วยอันเนื่องมาจากสาเหตุของโรคไวรัสโคโรนา เมื่อวันที่ 19 ธันวาคม 2562 เมืองอู่ฮั่น ประเทศจีน โรคโควิด 19 (Covid-19) เป็นโรคติดเชื้อทางเดินหายใจที่เกิดจากไวรัสโคโรนา ทำให้เกิดไข้ ไอ และอาจมีปอดอักเสบ ทางสำนักงานสาธารณสุขเมืองอู่ฮั่น มณฑลหูเป่ย์ ได้ออกประกาศเป็นทางการพบโรคปอดอักเสบไม่ทราบสาเหตุ ต่อมาองค์การอนามัยโลกได้ออกประกาศให้โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) เป็นโรคระบาดใหญ่ทั่วโลก ได้ทยอยเป็นศูนย์กลางการระบาดและเป็นพื้นที่ ระบาดต่อเนื่องหรือระลอกใหม่ ซึ่งพบว่าการเกิดวิกฤติกลายพันธุ์ของเชื้อโควิด 19 เป็นสาเหตุของการแพร่กระจายที่รวดเร็วมากขึ้นแต่ผู้ป่วยหลายราย มาจนกลายเป็นข่าวใหญ่ไปทั่วโลกก่อให้เกิดกระแสความตื่นตัว ทำให้รัฐบาลในประเทศและประเทศต่าง ๆ ต้องหามาตรการเฝ้าระวังและป้องกันไม่ให้เชื้อไวรัสดังกล่าวหลุดลอดเข้ามาในประเทศของตน และต้องเฝ้าระวังมากขึ้น จนถึงระดับ 6 (กรมอนามัย, 19 สิงหาคม 2564)

ตำบลหลวงเหนือ อำเภองาว จังหวัดลำปาง ได้พบผู้ติดเชื้อโควิดในช่วงเดือน พฤษภาคม 2563 โดยเป็นผู้ที่เดินทางมาจากพื้นที่เสี่ยง ได้ไปพบหมอเพื่อตรวจเชื้อ จนพบว่ามีเชื้อจึงได้ทำการรักษาและได้แจ้งไปยังผู้ใหญ่บ้านเพื่อทราบ และดำเนินการป้องกันและสำรวจไทม์ไลน์ของผู้ติดเชื้อ ทำให้ทางเทศบาลตำบลหลวงเหนือ มีการประชุมเร่งด่วนในการหารือเกี่ยวกับการแพร่ระบาด ได้แจ้งให้ประชาชนได้รับรู้และได้เชิญกลุ่มประชาสังคมในเขตตำบลหลวงเหนือ อันมีการนำของกลุ่มจิตอาสาพัฒนาอำเภองาว กลุ่มจิตอาสาตำบลหลวงเหนือ ชมรมข้าราชการอำเภองาว ชมรมรักอำเภองาว ชมรมพ่อค้าอำเภองาว ประชาชนและหน่วยทั้งภาครัฐ เช่น โรงพยาบาลงาว และอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านต่าง ๆ ภายในพื้นที่มาร่วมประชุมปรึกษาหารือ ตลอดจนถึงแต่งตั้งคณะกรรมการควบคุมโรคประจำตำบลขึ้น ลงพื้นที่เชิงรุกในการตรวจสอบกลุ่มเสี่ยงและผู้เดินทางมาจากต่างจังหวัดและพื้นที่สีแดงด้วยร่วมมือกับกลุ่มอสม. ประชาคมหมู่บ้าน โดยหน่วยงานทางเทศบาลจะประสานงานกับกลุ่มประชาสังคมหมู่บ้าน โดยมีกำนันผู้ใหญ่บ้านแต่ละหมู่บ้านร่วมกับ อสม.ประจำพื้นที่ในหมู่บ้าน เพื่อจัดตั้งศูนย์พักคอย 2 ระดับ (พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์

ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548, 5 มกราคม 2563) คือระดับกลุ่มผู้ที่มีความความเสี่ยงต่ำ ระดับกลุ่มที่มีความเสี่ยงสูง และ ยังมีมาตรการเร่งด่วน คือการตรวจเชื้อเชิงรุก โดยได้รับความช่วยเหลือจากกลุ่มจิตอาสาทั้งสองกลุ่มในการทำมาสะอาดครั้งใหญ่ในสถานที่ต่าง ๆ และประการใช้มาตรการป้องกันโรค และมีการปรับแผนยุทธศาสตร์ป้องกันและควบคุมโรค มีรัดกุมยิ่งขึ้นทำให้ไม่พบผู้ติดเชื้อเพิ่มอีก

จากที่มาและความสำคัญดังกล่าว ผู้ศึกษาจึงมีความประสงค์ที่จะศึกษาการมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคมในการป้องกันโรคโควิด 19 (Covid-19) ในตำบลหลวงเหนือ อำเภองาว จังหวัดลำปาง ตลอดจนถึงเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในภาคประชาชนตามปัจจัยส่วนบุคคลที่ทำให้กลุ่มประชาสังคมและประชาชนในชุมชนได้มีส่วนร่วมในการแก้ไขและป้องกันโรคโควิด 19 (Covid-19) เพื่อนำเอาผลที่ได้จากการศึกษามาใช้ในการปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานป้องกัน ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ทั้งนี้ยังเป็นการลดอัตราเสี่ยงของคนติดเชื้อโควิดภายในชุมชนดังกล่าว เพื่อจะเป็นข้อมูลแนวทางในการศึกษาที่เป็นกรณีตัวอย่างในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการระบาดของโรค โดยใช้หลักธรรมอริยสัจ 4 ซึ่งประกอบไปด้วย ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค ซึ่งจะนำมาปรับใช้การแก้ไขปัญหาจากสถานการณ์ระบาดของโรคโควิด 19 (Covid-19) และช่วยให้เกิดภาคประชาสังคมที่เข้มแข็งอย่างยั่งยืน ตามเจตนารมณ์ของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคมในการป้องกันโรคโควิด 19 (Covid-19) ใน ตำบลหลวงเหนือ อำเภองาว จังหวัดลำปาง
2. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคมในช่วยเหลือและป้องกันโรคโควิด 19 (Covid-19) ใน ตำบลหลวงเหนือ อำเภองาว จังหวัดลำปาง จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
3. เพื่อนำเสนอแนวทางการมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคมในการป้องกันโรคโควิด 19 (Covid-19) ใน ตำบลหลวงเหนือ อำเภองาว จังหวัดลำปาง ตามหลักอริยสัจ 4

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคมในการป้องกันโรคโควิด 19 (Covid-19) ใน ตำบลหลวงเหนือ อำเภองาว จังหวัดลำปาง” ใช้รูปแบบผสมวิธี โดยผู้วิจัยมีขั้นตอนและวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

ประชากร และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

1) ประชากร ได้แก่ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการสัมภาษณ์เชิงลึกในเรื่องภาคประชาสังคมในการป้องกันโรคโควิด 19 (Covid-19) ใน ตำบลหลวงเหนือ อำเภองาว จังหวัดลำปาง ได้แก่ บุคลากรเทศบาลตำบลหลวงเหนือ จำนวน 1 คน บุคลากรทางการแพทย์ที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลงาว จำนวน 1 คน อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในเขตตำบลหลวงเหนือ จำนวน 1 คน กลุ่มประชาสังคมในตำบลหลวงเหนือ จำนวน 4 คน นักวิชาการทางรัฐศาสตร์ จำนวน 2 คน และนักวิชาการทางพระพุทธศาสนา จำนวน 1 รูป

2) ประชากร ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่เขตตำบลหลวงเหนือ อำเภองาว จังหวัดลำปาง ที่มีอายุ 18 ปี บริบูรณ์ จำนวน 2,501 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ ทาโรยามาเน ได้กลุ่มตัวอย่าง 345 คน

เครื่องมือการวิจัย

1) แบบสัมภาษณ์ การมีส่วนร่วมภาคประชาสังคมในการป้องกันโรคโควิด 19 (Covid-19) ในตำบลหลวงเหนือ อำเภองาว จังหวัดลำปาง แบ่งเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในวางแผน/การตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ซึ่งคำถามลักษณะเป็นปลายเปิด

2) แบบสอบถาม เป็นเครื่องมือในการวิจัย โดยเป็นแบบสอบถามที่มีความสอดคล้องกับหลักการมีส่วนร่วมประชาสังคม เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยแบ่งรายละเอียดของแบบสอบถามออกเป็น 4 ส่วนดังนี้ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลบางประการของผู้ตอบแบบสอบถาม คำตอบมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) ในประเด็น เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และการพบเชื้อโควิด ตอนที่ 2 “การมีส่วนร่วมภาคประชาสังคมในการป้องกันโรคโควิด 19 (Covid-19)” โดยผู้วิจัยใช้เกณฑ์ในการสร้างแบบสอบถามใน 4 ด้าน ด้านละ 5 ข้อ ดังนี้ (1) ด้านการมีส่วนร่วมในวางแผน/การตัดสินใจ (2) ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ (3) ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (4) ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตาม/ประเมินผล และตอนที่ 3 การประยุกต์ใช้หลักอริยสัจ 4 ในการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมภาคประชาสังคมในการป้องกันโรคโควิด 19 (Covid-19) โดยผู้วิจัยใช้เกณฑ์ในการสร้างแบบสอบถามใน 4 ด้าน ด้านละ 5 ข้อ ดังนี้ (1) ทุกข์ (ปัญหา) (2) สมุทัย (ต้นสาเหตุ) (3) นิโรธ (การแก้ไขปัญห) และ(4) มรรค (แนวทางการแก้ไขและติดตามประเมินผล) ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำสถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิจัยการทดลองโดยใช้ Paired-Sample T Test

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นตอนนี้ เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังนี้

ผลการวิจัยข้อที่ 1 ระดับการมีส่วนร่วมภาคประชาสังคมในการป้องกันโรคโควิด 19 (Covid-19) ในตำบลหลวงเหนือ อำเภองาว จังหวัดลำปาง พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมภาคประชาสังคมในการป้องกันโรคโควิด 19 (Covid-19) ในตำบลหลวงเหนือ อำเภองาว จังหวัดลำปาง โดยองค์รวมทั้ง 4 ด้านมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทั้ง 4 ด้านอยู่ในระดับมาก โดยมีด้านการดำเนินงาน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านการติดตามและประเมินผล ด้านการรับผลประโยชน์ และด้านวางแผน/การตัดสินใจ

ผลการวิจัยข้อที่ 2 การมีส่วนร่วมภาคประชาสังคมในการป้องกันโรคโควิด 19 (Covid-19) ในตำบลหลวงเหนือ อำเภองาว จังหวัดลำปาง โดยการจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และการติดเชื้อโควิด ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

สมมติฐาน	ผลการทดสอบ	
	ยอมรับ	ปฏิเสธ
เพศ	-	✓
การพบเชื้อ/ไม่พบเชื้อ	-	✓
อายุ	-	✓
ระดับการศึกษา	-	✓
อาชีพ	-	✓

จากตารางสรุปได้ว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และการติดเชื้อโควิด มีระดับการมีส่วนร่วมภาคประชาสังคมในการป้องกันโรคโควิด 19 (Covid-19) ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ผลการวิจัยข้อที่ 3 การนำหลักพุทธธรรมที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมภาคประชาสังคมในการป้องกันโรคโควิด-19 ในตำบลหลวงเหนือ อำเภองาว จังหวัดลำปาง โดยใช้หลักอริยสัจ 4 ผู้วิจัยสรุปได้ดังนี้

การมีส่วนร่วมในการป้องกันโรคโควิด 19 (Covid-19) ของตำบลหลวงเหนือ อำเภองาว จังหวัดลำปาง ในด้านทุกข์ เป็นการให้ประชาชนได้รับรู้ถึงโรคโควิด 19 (Covid-19) ว่าเป็นโรคระบาดที่พบว่าเชื้อรุนแรงมากกว่าปกติ และให้ประชาชนได้ยอมรับปัญหาที่เกิดขึ้นด้วยปัญญา ไม่ใช่ยอมจำนนกับปัญหา ซึ่งถือว่าเป็นปัญหา (ทุกข์) นั่นเอง

การมีส่วนร่วมในการป้องกันโรคโควิด 19 (Covid-19) ของตำบลหลวงเหนือ อำเภองาว จังหวัดลำปาง ในด้านสมุทัย เป็นการให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการประชุมเพื่อปรึกษาเกี่ยวกับสาเหตุของโรคโควิด 19 (Covid-19) เกิดจากการแพร่เชื้อจากสัตว์สู่คนหรือเกิดจากการติดเชื้อจากการสัมผัสใกล้ชิดกัน ตลอดจนจนถึงการค้นหาการติดเชื้อในพื้นที่ของท่าน ซึ่งถือว่าเป็นการหาสาเหตุปัญหา (สมุทัย) นั่นเอง

การมีส่วนร่วมในการป้องกันโรคโควิด 19 (Covid-19) ของตำบลหลวงเหนือ อำเภองาว จังหวัดลำปาง ในด้านนิโรธ เป็นการให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมการประชุมเพื่อปรึกษามาตรการควบคุมโรคโควิด 19 (Covid-19) ในชุมชนของท่านอย่างต่อเนื่อง กิจกรรมการณรงค์ให้ประชาชนปฏิบัติตามมาตรการควบคุมโรคโควิด 19 (Covid-19) ให้สอดคล้องกับบริบทของคนในชุมชน ซึ่งถือว่าเป็นการหาแนวทางการแก้ไขปัญหา (นิโรธ) นั่นเอง

การมีส่วนร่วมในการป้องกันโรคโควิด 19 (Covid-19) ของตำบลหลวงเหนือ อำเภองาว จังหวัดลำปาง ในด้านมรรค เป็นการให้ประชาชนได้มีการตรวจสอบทำความเข้าใจมาตรการควบคุมโรคโควิด 19 (Covid-19) ก่อนนำไปปฏิบัติตลอดจนถึงชี้แจงทำความเข้าใจข้อปฏิบัติตามมาตรการควบคุมโรคโควิด 19 (Covid-19) ให้กับคนในชุมชน อีกทั้งเฝ้าระวังบุคคลที่เป็นกลุ่มเสี่ยงและการสังเกตอาการของตนเองอย่างสม่ำเสมอ และมีการประชุมเพื่อปรึกษาหารือเกี่ยวกับแนวทางพัฒนาการปฏิบัติตามมาตรการควบคุมโรคโควิด 19 (Covid-19) ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นในครั้งต่อไป ซึ่งถือว่าเป็นการการแก้ไขปัญหา ติดตามและประเมินผล (มรรค) นั่นเอง

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมภาคประชาสังคมในการป้องกันโรคโควิด 19 (Covid-19) ของตำบลหลวงเหนือ อำเภองาว จังหวัดลำปาง จากสรุปผลการวิจัยดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงขอนำมา อภิปรายผลตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังต่อไปนี้

อภิปรายผลวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ประชาชนในหลวงเหนือ อำเภองาว จังหวัดลำปาง มีระดับ เรื่อง การมีส่วนร่วมภาคประชาสังคมในการป้องกันโรคโควิด 19 (Covid-19) ของตำบลหลวงเหนือ อำเภองาว จังหวัดลำปาง โดยรวม อยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้ อภิปรายได้ว่า ประชาชนในหลวงเหนือ อำเภองาว จังหวัดลำปาง ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโรคโควิด 19 (Covid-19) มาตรการควบคุมโรค ตลอดจนการเข้าร่วมประชุมเพื่อปรึกษาหารือกับภาครัฐ เอกชน เป็นต้น จึงเกิดการมีส่วนร่วมด้านวางแผนและการตัดสินใจในระดับที่มาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ รัฐกุล เสนารา (2563) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนต่อมาตรการควบคุมโรคโควิด 19 ในอำเภอกู่เวียง จังหวัดขอนแก่น” ผลการวิจัยพบว่า ด้านการตัดสินใจ ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการประชุม ด้านการดำเนินงาน ควรใช้โซเชียลมีเดียเพื่อแจ้งข่าวสาร ด้านการรับผลประโยชน์ ควรประชาสัมพันธ์การใช้แอปพลิเคชันหมอชนะและไทยชนะ ด้านการติดตามและประเมินผล ควรมีการชี้แจงข้อมูลที่ถูกต้องให้ประชาชนได้รับทราบ

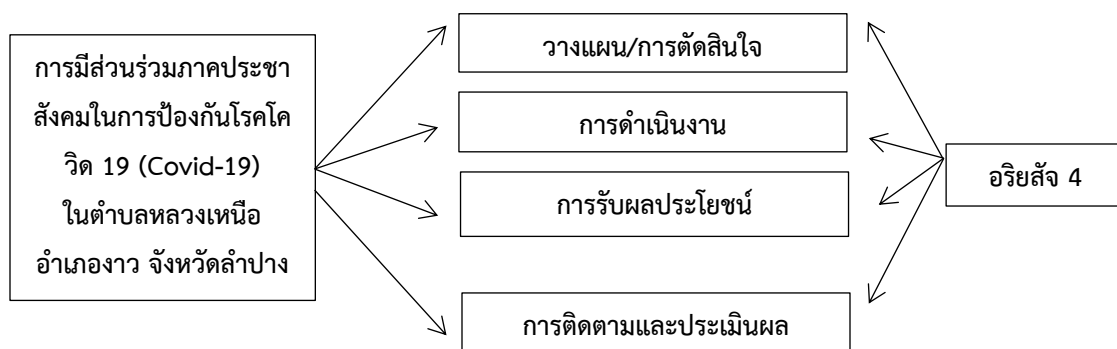
อภิปรายผลวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ประชาชนในหลวงเหนือ อำเภองาว จังหวัดลำปาง มีการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมภาคประชาสังคมในการป้องกันโรคโควิด 19 (Covid-19) ของตำบลหลวงเหนือ อำเภองาว จังหวัดลำปาง ตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่าประชาชนในหลวงเหนือ อำเภองาว จังหวัดลำปาง ที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และการติดเชื้อโควิด มีระดับการมีส่วนร่วมภาคประชาสังคมในการป้องกันโรคโควิด 19 (Covid-19) ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

อภิปรายผลวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 หลักอริยสัจ 4 ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมภาคประชาสังคมในการป้องกันโรคโควิด 19 (Covid-19) ของตำบลหลวงเหนือ อำเภองาว จังหวัดลำปาง ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ด้าน สมุทัย ด้านมรรค ด้านนิโรธ และด้านทุกข์ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า หลักอริยสัจ 4 คือ หลักแนวคิดที่มุ่งเน้นให้เกิดการแก้ไขปัญหาและลงมือปฏิบัติ ติดตามผล รวมไปถึงการวิเคราะห์ผลเพื่อพัฒนาการแก้ไขปัญหาให้ดียิ่งขึ้นอยู่เสมอ โดยสามารถนำไปปรับประยุกต์ใช้ให้มีความสอดคล้องกับสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างมีความเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วิศิษฐ์ ฤทธิ์บุญไชย (2559) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง

“อริยสัจ 4 แนวทางแห่งการวิจัย” ผลการวิจัยพบว่า อริยสัจ 4 กับการแสวงหาความเป็นจริงในการวิจัยในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง สำหรับนักวิจัยมือใหม่ ที่ไม่ทราบว่า จะเขียนวิจัยเรื่องอะไรดี ควรใช้หลักอริยสัจสี่มาทบทวนให้ดี ว่า “ปัญหา” ที่เราสนใจคือเรื่องอะไรและมันใช่ “ปัญหาที่แท้จริง” และนำมาเขียนความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา ก่อนจะปิดท้ายด้วย การตกผลึกแห่งความคิดที่จะเกิดอันได้แก่ การดำเนินการวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูล และสรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ ตามลำดับ และและยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ เดช ยะมงคล (2560) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ศิลปะการเรียนรู้ตามหลักอริยสัจ 4” ผลการวิจัยพบว่า อริยสัจ 4 เป็นการประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสังคมปัจจุบันที่เปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา การคิดพิจารณางานที่ทำตามหลักอริยสัจนั้นเป็นการมองเหตุปัจจัยรอบด้านที่อิงอาศัยกัน เพื่อการแก้ปัญหาและการดำเนินชีวิตให้มีความสุขสงบอย่างแท้จริง

องค์ความรู้จากการวิจัย

จากการศึกษาทั้งผู้วิจัยได้สรุปเป็นองค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากการวิจัยครั้งนี้เรื่อง การมีส่วนร่วมภาคประชาสังคมในการป้องกันโรคโควิด 19 (Covid-19) ในตำบลหลวงเหนือ อำเภองาว จังหวัดลำปาง สามารถสรุปได้ดังภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 1 แผนผังความรู้ที่ได้จากการวิจัย

จากแผนภาพทำให้เห็นว่า การมีส่วนร่วมภาคประชาสังคมในการป้องกันโรคโควิด 19 (Covid-19) ในตำบลหลวงเหนือ อำเภองาว จังหวัดลำปาง ตามหลักอริยสัจ 4 ได้แก่ 1) ด้านทุกข์ บ่งชี้ให้เห็นว่า ทั้งภาครัฐและภาคประชาสังคม ประชาชน ได้มีความสนใจในปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่ของตน ซึ่งจะส่งผลให้ประชาชนทุกคนได้รับรู้เกี่ยวกับปัญหาแล้วนำมาปรึกษาหารือเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้น ให้เกิดความรวดเร็วในการแก้ไขปัญหาอย่างมีชั้นเชิงมากขึ้น 2) ด้านสมุทัย บ่งชี้ให้เห็นว่า ทั้ง

ภาครัฐและภาคประชาสังคม ประชาชน ได้มีความสนใจในการสืบหาสาเหตุของปัญหาในพื้นที่ของตน ซึ่งจะส่งผลให้ประชาชนทุกคนได้มีส่วนร่วมในการค้นหาสาเหตุที่แพร่ระบาดอยู่ในพื้นที่ของตน แล้วนำมาปรึกษาหารือเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้น ซึ่งส่งผลให้เกิดความรวดเร็วในสืบหาต้นตอของปัญหาอย่างมีชั้นเชิงมากขึ้น 3) ด้านนิรโทษ บ่งชี้ให้เห็นว่า ทั้งภาครัฐและภาคประชาสังคม ประชาชน จะต้องได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับข้อปฏิบัติการป้องกันโรคที่ถูกต้องจากหน่วยงานภาครัฐ แล้วนำมาปรึกษาเกี่ยวกับการใช้นโยบายของรัฐในพื้นที่ของตน ซึ่งจะส่งผลให้ประชาชนทุกคนได้รับข้อปฏิบัติเกี่ยวกับการป้องกันโรคอย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนถึงภาคประชาสังคมได้ให้การสนับสนุนเกี่ยวกับเครื่องมืออุปกรณ์ป้องกันโรคให้กับประชาชน ทุกพื้นที่เพื่อเป็นการน้อมรับนโยบายของภาครัฐนำมาปรับใช้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น 4) ด้านมรรค บ่งชี้ให้เห็นว่า ทั้งภาครัฐและภาคประชาสังคม ประชาชน ได้มีการติดตามผลของการแก้ไขปัญหาในพื้นที่ของตน ซึ่งจะส่งผลให้ประชาชนได้รับรู้ถึงสถานการณ์การคลี่คลายถึงขั้นไหน ซึ่งส่งผลให้การประเมินสถานการณ์ว่า การแพร่ระบาดของโรคลดลงตลอดจนถึงพบจำนวนผู้ติดเชื้อที่น้อยลง และนำมาปรับปรุงแก้ไขเพื่อใช้ในการแก้ไขปัญหาต่อไปในครั้งต่อไป

สรุปและข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมภาคประชาสังคมในการป้องกันโรคโควิด 19 (Covid-19) ในตำบลหลวงเหนือ อำเภองาว จังหวัดลำปาง” ที่นำไปสู่การป้องกันและแก้ไขของการระบาดของโรคโควิด 19 (Covid-19) ของของภาคประชาสังคมกับภาครัฐ ดังนั้นรูปแบบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจึงมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ที่จะนำไปใช้ได้จริง ทำให้ทราบถึงข้อมูลการเกิดของโรค และข้อมูลวิธีการป้องกันโรค เพื่อให้ประชาชนได้ทราบถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในขณะนั้นได้เป็นอย่างดี จึงสามารถสรุปได้ว่าการมีส่วนร่วมภาคประชาสังคมเป็นรูปแบบที่ดีมีประโยชน์ต่อการป้องกันและควบคุมโรคได้อย่างที่แท้จริง ตลอดจนรูปแบบนี้ไม่ยุ่งยากซับซ้อน สามารถนำไปใช้ปฏิบัติในสถานการณ์จริงและเป็นบทเรียนในครั้งต่อไป

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) ภาคประชาสังคมในพื้นที่ที่มีการใช้หลักอริยสัจ 4 มาปรับใช้ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 (Covid-19) อย่างมีประสิทธิภาพและประสบความสำเร็จยิ่งขึ้น

2) ภาครัฐในพื้นที่ที่มีการเปิดโอกาสให้ภาคประชาสังคมได้รับข่าวสาร ที่มาของโรค วิธีการป้องกันโรคโควิด 19 (Covid-19) ให้ถูกต้องและแม่นยำ ตลอดจนถึงการให้โอกาสประชาชนได้ออกความคิดเห็นในการป้องกันโรค เพื่อเป็นประโยชน์ต่อประชาชน

3) ภาคประชาสังคมในพื้นที่ที่มีการสนับสนุนหน้ากากอนามัย เจลแอลกอฮอล์สำหรับล้างมือ และเครื่องตรวจวัดอุณหภูมิ ให้กับชุมชนแต่ละพื้นที่แต่ละหมู่บ้าน เพื่อใช้ประโยชน์ต่อการจัดกิจกรรมในชุมชน เพื่อเป็นการควบคุมการแพร่ระบาดในพื้นที่ที่มีการรวมตัวของประชาชนหนาแน่นมาก

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1) ภาครัฐในพื้นที่ควรมีการทำแผนการประเมินสถานการณ์การแพร่ระบาดครั้งต่อครั้ง เพื่อเป็นบทเรียนและให้เผยแพร่แผนนี้ให้กับประชาชนได้ศึกษาในสถานการณ์ครั้งต่อไป ตลอดจนจนถึงนำไปรับใช้ให้สอดคล้องกับพื้นที่ของตน ทั้งในด้านของสังคมวัฒนธรรม การศึกษา และเศรษฐกิจ รวมไปถึงกิจกรรมการดำเนินชีวิตของประชาชนในพื้นที่

2) ภาครัฐในพื้นที่ ควรมีการร่วมมือกันกับภาคประชาสังคมในการเฝ้าระวังประชาชนที่เป็นกลุ่มเสี่ยงในพื้นที่ของตน โดยเฉพาะประชาชนที่เดินทางมาจากพื้นที่เสี่ยงต่าง ๆ ทั้งในและนอกประเทศ

3) ภาครัฐในพื้นที่ ควรเปิดช่องทางในการให้ประชาชนได้เสนอแนะความคิดเห็นต่าง ๆ ต่อหน่วยงานในพื้นที่ เพื่อเป็นข้อมูลในการป้องกันและควบคุมโรคโควิด 19 (Covid-19) ซึ่งจะส่งผลให้ประชาชนและบุคลากรเกิดความร่วมมือระหว่างกัน เป็นการเพิ่มโอกาสให้ประชาชนในการเข้ามีส่วนร่วมอีกด้วย

References

- ชัยรัตน์ มาสอน ชาญชัย ฮวดศรี และ สุรพล พรหมกุล. 2565. “การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการปกครองส่วนท้องถิ่นอำเภอป่าพอง จังหวัดขอนแก่น. *Journal of Roi Kaensarn Academi*. ปีที่ 7 ฉบับที่ 1.
- เดช ยะมงคล. (2560). “ศิลปะการเรียนรู้ตามหลักอริยสัจสี่”. *วารสารพุทธศิลปกรรม มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่*. 2 (2).
- เปรมศักดิ์ แก้วมรกต. (2560). “วัฒนธรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของวัยรุ่นในสังคมพหุวัฒนธรรม : กรณีศึกษาอำเภอเทพา จังหวัดสงขลา”. *วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการเมืองและยุทธศาสตร์การพัฒนา*. บัณฑิตวิทยาลัย : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 มาตราการเร่งด่วนในการป้องกันวิกฤตการณ์จากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือโรคโควิด 19. ฉบับที่ 17559.

รัฐกุล เสนารา. (2563). การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนต่อมาตรการควบคุมโรคโควิด19 ใน
อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต . บัณฑิตวิทยาลัย :
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

วิศิษฐ์ ฤทธิ์บุญไชย. “อริยสัจ 4 แนวทางแห่งการวิจัย ”. วารสารสหวิทยาการวิจัยฉบับบัณฑิตศึกษา.
5 (1), (มกราคม-ธันวาคม 2559).

เอราวัณ ฤกษ์ชัย. (2563). การนํานโยบายป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด 19) ไปปฏิบัติ
กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา.
วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย :
มหาวิทยาลัยรามคำแหง.